mõistlikult oskab pruukida, ega liiale ei lähe, ega ta sellele just suuremat kurja ei tee, aga kasu ta ei saada ka sugugi. Ja kes seisab selle eest, et kes esmalt natuke wõtab, et see pärast päris lakekoeraks ei jää? Eks seda ole mitmest tuhandest nähtud, et kes esmalt suutäie wõttis, pärast kortliga ja tee ääres kraawis ehk kõrtsi ukse ees muda sees pöörles, kus terwis enneaegu sai rikutud ja wäga palju õnnetumat otsa leidnud. Eks ole igapääw ja iseäranis iga pühapääw maal ja weel rohkem linna paikus joodikute kära ja wannet küllalt kuulda, et hirmu peale ajab? Seepärast oleks hoopis parem, seda põrgulaket hoopis mahajätta; aga siiski mitte nõnda, kui üks Läänemaa mees tegi, kes linna kõrtsis teise käest kolme kopika eest wiina wastu ei wõtnud, et ütles seda hoopis mahajätnud olewat, aga pärast, kui teised oliwad wäljaläinud, siis kortli korraga ärajõi. Mõni ütleb: „Ma ei wõi wiinata elada; see annab terwist ja jõudu.“ Tühi jut, ütlen mina, kuidas siis enne seda, kui wiina weel maailmas ei tuntudke, inimesed wõisiwad elada ja hoopis terwemad ja tugewamad oliwad kui nüüd? Wiin ei tee muud, kui rikub terwist, wähendab jõudu ja saadab enneaegu hauda.

Aga kas siis tubakas peaks kasu saatma?

Waatame järele, mis üks tark mees piibu

põletamisest ja üleüldse tubaka pruukimisest ütleb: „Kange piibu põletaja teeb ennast niisamuti kui joodik jõutumaks ja iga hea asja ja töö juures kõlwatumaks. Himulik piibupõletaja on waewalt pooltöötegijat. Et nüüd enamiste kõik terwe maailm tubaka suitsust ja udust haisew ja suitsund on, siis ei panda seda kurja, mis see läbi sünnib, naljalekki enam tähele. Kui mitmed tuhanded majad see läbi ärapõlemud, kui mitmed tuhanded miljonid rublad raha, mis tarwiduseks olekssiwad wõinud saada prungitud, on see läbi ilmaaegu saanud raisatud, kui palju kallist aega ilmaaegu saand wiidetud! Küsime nüüd: Kust see tuleb, et piibupõletamine, see põrgu tulewärk, nii laialt ja suurelt maailmas wõimust on wõtnud? Mõni wastab see peale: „Ajawiiteks.“ Aga wale; ma mõtlen, et uhkuse läbi. Sest juba weikesed poisid, kel weel ninadki puhtad ei ole, põletawad piipu, sigarid ja papirossi. Naad nägewad, et mehed seda ees teewad, siis ei taha nemad ka meeste kirjast maas olla. Uhkuse kurat ja jooma kurat on mõlemad kawalad küll; ega naad üialgi kohe suure asjaga peale ei hakka, waid ikka natuke haawalt kangemale, kunni pat täieste tehtud ja surma sünnitab. Kes ütleb, et piibu ehk muul wiisil tubaka põletamine ehk suitsetamine ajawiiteks sünnib, siis peame kahetsedes küsima: Eks